



Wonen, Wijken en Integratie  
Ministerie van Volkshuisvesting,  
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

> Retouradres Postbus 30941 2500 GX Den Haag

Sociaal Economische Raad  
dhr. dr. A.H.G. Rinnooy Kan,  
voorzitter  
Postbus 90405  
2509 LK Den Haag

**Portefeuille Wonen,  
Wijken en Integratie**  
Directie Kennis en  
Verkenningen

Rijnstraat 8  
Postbus 30941  
2500 GX Den Haag  
Interne postcode 270  
www.vrom.nl

**Contactpersoon**

Drs. R. Dooms

T 070-3392026

F 070-3391249

Datum **12 MAART 2010**  
Betreft Adviesaanvraag bevolkingsdaling

**Kenmerk**

DGWWI/KV 2010003025

Geachte heer Rinnooy Kan,

Namens het Kabinet vragen ondergetekende, de minister van LNV en de staatssecretaris van BZK de SER om door middel van een advies een bijdrage te leveren aan het verder invullen van de gezamenlijke aanpak van de krimpogave, met name ten aanzien van de vraag hoe krimpregio's goed kunnen inspelen op kansen die krimp biedt.

Op 27 november 2009 hebben VNG, IPO en Rijk het Interbestuurlijk Actieplan 'Krimpen met Kwaliteit' Bevolkingsdaling gepresenteerd. Het Actieplan bevat concrete acties voor de aanpak van de gevolgen van bevolkingsdaling. Op de korte termijn zal een aantal urgente knelpunten op vooral het gebied van wonen, ruimte, onderwijs en arbeidsmarkt worden aangepakt in de krimpregio's. Ook zullen er goede basisvoorwaarden gerealiseerd worden die gemeenten in staat stellen krimp aan te pakken. Deze voorwaarden zijn lokale bewustwording, regionale bestuurskracht en een effectieve bekostigingssystematiek. Voor de langere termijn zal de komende periode benut worden om waar nodig aanpassingen in instrumenten en wet- en regelgeving door te voeren.

Leidende gedachte in het Actieplan is dat bevolkingsdaling in veel gevallen geen probleem hoeft te zijn. Bevolkingsdaling is goed voorspelbaar en zal in veruit de meeste gemeenten geleidelijk verlopen. Gemeenten kunnen zich dan ook goed op de gevolgen voorbereiden. Krimp biedt gemeenten ook kansen: op verbetering van de ruimtelijke kwaliteit, de natuur, het woonklimaat. Een lagere bevolkingsdichtheid kan de leefbaarheid in een gebied zelfs verbeteren. Zo kan bevolkingsdaling bijvoorbeeld zorgen voor een betere toegang tot de woningmarkt en afnemende congestie.

Desalniettemin kan een substantiële en structurele bevolkings- en huishoudensdaling op regionaal niveau volgens VNG, IPO en Rijk grote consequenties hebben. Het dalend inwonertal zet de sociaal-economische vitaliteit van deze regio's onder druk en kan tot verschraving van de leefbaarheid leiden. Met het actieplan willen VNG, IPO en Rijk gezamenlijk waarborgen dat voor inwoners in de krimpgebieden de leefbaarheid op peil blijft.

In het Actieplan wordt daarbij niet gekozen voor het bestrijden van krimp (bijvoorbeeld door met maatregelen nieuwe inwoners naar krimpgebieden proberen te trekken). Een dergelijke aanpak leidt vooral tot verheviging van de onderlinge concurrentie tussen gemeenten en regio's om inwoners en bedrijven. Een dergelijke aanpak zou tot verschuiving van de problematiek leiden en biedt geen structurele oplossing. Het Actieplan richt zich daarom op een beleid waarbij de gevolgen van krimp in krimpregio's worden aangepakt en waarbij regio's in staat gesteld worden om de kansen en uitdagingen die krimp biedt te grijpen. Bestuurlijke partners hebben daarom heel bewust als titel voor het Actieplan gekozen 'Krimpen met kwaliteit'.

**Portefeuille Wonen,  
Wijken en Integratie**  
Directie Kennis en  
Verkenningen

**Kenmerk**  
DGWWI/KV 2010003025

Ik verzoek de SER haar advies in het bijzonder op twee aspecten te richten.

In de eerste plaats betreft dit de vraag hoe het (regionale) bedrijfsleven beter betrokken kan worden en actief kan bijdragen aan de aanpak van krimp. Het Actieplan wijst uitdrukkelijk op de belangrijke rol die maatschappelijke organisaties als woningcorporaties, onderwijs-, zorg- en welzijnsinstellingen hebben. Maar ook het bedrijfsleven is van belang voor de regionale en lokale leefbaarheid en het voorzieningenniveau. In het Actieplan heeft het kabinet daarom al aangegeven op dit punt de SER om advies te willen vragen. Het Topteam Krimp (bestaande uit dhrn. Dijkstal en Mans) heeft bij de opstelling van zijn adviezen voor Parkstad Limburg, Groningen en Zeeland namelijk moeten vaststellen dat het bedrijfsleven zich vaak nog onvoldoende bewust is van de impact van de demografische ontwikkeling in deze gebieden voor de eigen organisatie. Na het vergroten van de bewustwording is vervolgens de vraag welke kansen er voor ondernemers liggen en welke acties bedrijven (individueel en/of georganiseerd) kunnen ondernemen om in te spelen op bevolkingsdaling. Welke rol kunnen overheden hierin vervullen? Welke samenwerkingsvormen kunnen bijdragen aan deze acties?

In de tweede plaats richt deze adviesaanvraag zich op de vraag hoe de kansen die krimp biedt voor het landelijk gebied benut kunnen worden. Bevolkingsdaling is een fenomeen waarmee in de komende jaren in belangrijke mate (maar zeker niet uitsluitend) landelijke gebieden te maken krijgen. In haar brief van 1 december jl. aan de Tweede Kamer over de leefbaarheid op het platteland (kamerstuk 2009-2010, 29576, nr. 81, Tweede Kamer) heeft de minister van LNV aangekondigd de SER op dit punt om advies te willen vragen. Specifiek is de vraag aan de SER welke kansen krimp biedt voor de beschikbaarheid, het gebruik en de kwaliteit van natuur, landschap en recreatie, hoe deze kansen (ook voor het toerisme) gegrepen kunnen worden en of dit nieuwe accenten in het plattelandsbeleid, natuur- en landschapsbeleid en recreatiebeleid vraagt. Wat betekent meer groen voor de regionale aantrekkingskracht en moet er gedacht worden aan een andere verdeling van de middelen voor groen of de ontwikkeling van nieuwe financieringsconstructies? En wat kan burgerparticipatie op het gebied van groen betekenen? M.b.t. de leefbaarheid op het platteland wordt de SER ook gevraagd advies uit te brengen over de mogelijk positieve effecten van tweede-woningbezit voor krimpgebieden en de mogelijkheden van een grensoverschrijdende benadering van voorzieningen voor de krimpregio's in Nederland.

De SER heeft eerder advies uitgebracht over de ontwikkeling van een vitale plattelandseconomie ("Kansen voor het platteland"). De SER constateert daarin dat het platteland best vitaal is. Burgers en ondernemers blijken goed in staat om hun omgeving vitaal te houden. De SER pleit verder voor slimme functiecombinaties, vernieuwend ondernemerschap en betrokken burgerschap. Daarvoor zijn volgens de SER ook instrumentele aanpassingen nodig, onder andere bij de inzet van middelen in het kader van het POP (Plattelandsontwikkelingsprogramma). Op dit advies kan worden voortgebouwd.

De SER kan bij haar advisering verder gebruik maken van de reeds genoemde drie adviezen van het Topteam Krimp voor Parkstad Limburg, Groningen en Zeeland. Ook het recente advies van de Raad voor het Landelijk Gebied, 'Kansen voor een krimpend platteland' is in het kader van deze adviesaanvraag relevant. De adviesaanvraag aan de SER naar de sociale en economische effecten van flexibele openingstijden en slimme dienstencombinaties is in dit kader ook van belang aangezien in de adviesaanvraag uitdrukkelijk aandacht voor krimpgebieden wordt gevraagd. In het kader van het onderzoeksprogramma "De Sociale Staat van het platteland" is de leefbaarheid (waaronder het voorzieningenniveau) en het sociaal kapitaal op het platteland door het SCP in kaart gebracht. De AVP-monitor (gekoppeld aan de Agenda Vitaal Platteland) geeft ondermeer inzicht in de sociaal-economische vitaliteit van het platteland.

**Portefeuille Wonen,  
Wijken en Integratie**  
Directie Kennis en  
Verkenningen

**Kenmerk**  
DGWWI/KV 2010003025

Ik zou het op prijs stellen als uw advies in het najaar van 2010 beschikbaar zou komen. Dit met het oog op de begin 2011 uit te brengen Voortgangsrapportage Bevolkingsdaling.

Hoogachtend,

de minister voor Wonen, Wijken en Integratie,



E. van Middelkoop